

Maj 2023

Forebyggelse og håndtering af krænkende handlinger - elever

Som elev har man ret til et sikkert og sundt undervisningsmiljø¹, og det er gymnasieskolens ansvar at sikre, at undervisningen kan foregå sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt. Som led i dette skal skolen bl.a. sikre eleverne mod krænkende handlinger. Det er derfor vigtigt, at der på skolen udarbejdes klare retningslinjer og en handlingsplan, så skolen er klar til at håndtere en situation med mulige krænkelser.

Gymnasieskolerne har en række handlemuligheder i arbejdet for at sikre et tilstrækkeligt og hensigtsmæssigt beredskab i forhold til både forebyggelse og håndtering af krænkende handlinger.

Skolerne bør som minimum:

1. Drøfte initiativer til forebyggelse og håndtering med elevrådet og samarbejdsudvalget.
2. Udarbejde klare retningslinjer om forebyggelse og håndtering af krænkende handlinger på skolen.
3. Udarbejde en skabelon til handlingsplan til håndtering af konkrete sager.
4. Beslutte som led i udfærdigelse af skabelonen til en handlingsplan, hvordan sager om krænkende adfærd skal håndteres på skolen.

Som en hjælp til dette arbejde har Danske Gymnasier i denne guide samlet relevant information om skolens håndtering af sager, hvor en elev udviser eller bliver udsat for krænkende adfærd.

1. Drøfte initiativer til forebyggelse og håndtering med elevrådet og samarbejdsudvalget

Indledningsvist bør konkrete initiativer til at forebygge krænkelser drøftes i elevrådet og samarbejdsudvalget.

¹ <https://www.retsinformation.dk/eli/ta/2017/316>

Emner til drøftelse:

- Fælles og velkendte normer og værdier for den adfærd, som elever forventes at udvise, og den adfærd, som ikke tolereres, herunder også finde en fælles definition af krænkelser, herunder også seksuelle krænkelser mv., til brug for retningslinjer og handlingsplan.
- Uddannelsesmæssige initiativer som sikrer, at ledelsen og eventuelt nogle af de ansatte har kompetence til at håndtere krænkende handlinger. Det kan ske ved at øge kompetencen i forhold til arbejdet med undervisningsmiljøet, konflikthåndtering og kommunikation.
- Klare retningslinjer for, hvordan ledelsen og eleverne forholder sig, hvis der forekommer eller opstår mistanke om krænkende handlinger i form af en handlingsplan.
- Klare retningslinjer for, hvor eleverne kan henvende sig og få rådgivning i tilfælde af, at de oplever krænkende handlinger. Det bør også være klart, hvordan eleverne skal forholde sig, hvis en ansat er en del af problemet.
- Elever, der oplever at være udsat for krænkende handlinger, kan have svært ved at fortælle om det. Ledelse, elever og ansatte på skolen bør derfor samarbejde om at skabe et undervisningsmiljø, hvor det er trygt at informere om krænkende adfærd.
- Klare retningslinjer for konflikthåndtering, herunder hvordan og hvornår der mægles i konflikter. Det anbefales, at konflikthåndteringen gennemføres i fortrolighed, så det undgås, at elever og ansatte, der ikke er involveret i striden, får kendskab til den. Det kan i starten ske ved individuelle samtaler med parterne hver for sig og derefter eventuelt sammen. Det kan være en god idé, at parterne får lejlighed til at tage en person de føler sig tryk ved med til en sådan samtale.
- Klare retningslinjer for, hvordan skolen hjælper berørte elever.
- Klare regler for sanktioner over for uacceptabel adfærd – herunder krænkende handlinger og falske anklager.

Inspiration til drøftelserne:

Dansk Center for Undervisningsmiljø (DCUM) har udarbejdet [en række værktøjer og skabeloner til arbejdet med trivsel, mobning og klager i grundskolen](#), som finder lige så god anvendelse i gymnasieskolen.

Herudover har DCUM i fællesskab med Børne- og Undervisningsministeriet udarbejdet en inspirationsbrochure, som har til formål at inspirere til dialog og refleksion blandt personale og elever på ungdomsuddannelserne. I materialet

findes en række råd og anbefalinger. Læs mere i DCUM's inspirationsbrochure [Forebyg og bekæmp deling af krænkende materiale på ungdomsuddannelser](#).

2. Udarbejde klare retningslinjer om forebyggelse og håndtering af krænkende handlinger på skolen

Tilpasning af de lokale studie- og ordensregler

I forlængelse af de indledende drøftelser i elevrådet og samarbejdsudvalget, skal skolen sikre sig, at der i de lokale studie- og ordensregler tages klart afstand for enhver form for nedværdigende eller krænkende adfærd eleverne imellem eller mellem elev og ansatte, herunder også seksuel krænkende adfærd. De reviderede formuleringer i studie- og ordensreglerne sendes i høring hos elevrådet, og kan med fordel forud for høringen også drøftes direkte med rådet.

Klar information til ansatte, elever, forældre m.fl.

Når skolens reviderede studie- og ordensregler ligger klar, skal de offentliggøres på skolens hjemmeside. Herudover er det vigtigt at informere alle berørte parter på skolen, så der er klarhed om rammerne og mulighederne i tilfælde af eventuelle krænkelser. Det hjælper til at fastholde fokus på, hvad der er uønsket adfærd og er med til at skabe tryghed for, hvordan man skal agere i en situation, hvor man oplever uønsket krænkende eller seksuel adfærd mod enten en selv eller andre.

3. Udarbejde en skabelon til handlingsplan til håndtering af konkrete sager

Skolen bør drøfte og udarbejde en skabelon til en handlingsplan i samarbejde med elevrådet og samarbejdsudvalget. Formålet med handlingsplanen er at give nogle klare handlingsanvisninger og gode råd til, hvilke overvejelser skolen skal gøre sig i en given situation, hvor en krænkelse har fundet sted, og give inspiration til, hvordan situationen kan håndteres.

Som en del af det forebyggende arbejde bør skolen efterfølgende gennemgå handlingsplanen for at sikre sig, at alle elever, forældre og ansatte på skolen kender til den og kender til deres ansvar i en given situation.

Handlingsplanen skal fungere som et værktøj, som skolen kan støtte sig til, når en mulig krænkelse har fundet sted. Her er det vigtigt, at ansvaret fordeles således, at elever og medarbejdere ved, hvor de kan henvende sig i tilfælde af en eventuel krænkelse.

Handlingsplanen bør som minimum omhandle følgende områder:

- Ansvarsområder skal fordeles.
- Skadens omfang skal vurderes.
- Berørte elever skal hjælpes.
- Eventuel billeddeling skal stoppes i tilfælde af digitale sexkrænkelser.
- Det videre forløb skal planlægges.
- Opmærksomhedspunkter under forløbet.
- Passende sanktionering skal vurderes.

Inspiration til udarbejdelse af handlingsplanen:

DCUM har udarbejdet en [skabelon til en handlingsplan](#) målrettet grundskolen, som finder lige så god anvendelse i gymnasieskolen.

4. Håndtering af konkrete sager om krænkende adfærd

Skolens retningslinjer og handlingsplan bruges som støtte i håndtering af konkrete sager

Skolen skal med udgangspunkt i handlingsplanen sørge for, at sagen bliver undersøgt med inddragelse af de berørte parter, og at der bliver gennemført de nødvendige foranstaltninger til at håndtere situationen både i forhold til den krænkede, men også i forhold til den påståede krænker.

Samtale med de involverede personer

Det kan være svært at vurdere, hvorvidt der er begået en krænkende handling, og ofte vil skolen blive mødt med forskellige opfattelser/udtalelser fra henholdsvis den krænkede og krænkeren. Dette skyldes ofte, at de involveredes grænser for, hvornår en handling er krænkende, kan være meget forskellig.

Skolen må derfor tage afsæt i de oplysninger, den indledningsvist har fået. En nærmere undersøgelse bør afdække de faktiske handlinger og de involverede personers opfattelse af disse. Det er vigtigt, at skolen i arbejdet også tager hensyn til den påståede krænker, som typisk vil opleve at blive uretmæssigt anklaget for krænkende handlinger.

Vurdering af passende sanktion efter de lokale studie- og ordensregler

I hvert enkelt tilfælde af en mulig overtrædelse af skolens studie- og ordensregler, skal skolen foretage en individuel vurdering af hændelsen. På baggrund af et skøn skal skolen herefter fastsætte en passende sanktion i det enkelte tilfælde under iagttagelse af proportionalitetsprincippet, hvorefter sanktionen skal være rimelig og relevant i forhold til den konkrete overtrædelse. Skolen træffer på baggrund af sit skøn og forudgående partshøring afgørelse i sagen.

Fagpersoners underretningspligt og inddragelse af politiet

Gymnasieskolerne kan komme i en situation, hvor elevadfærd har sådan karakter, at skolen har brug for at vurdere, hvorvidt den udover håndtering efter egne studie- og ordensregler, også skal reagere i forhold til politi og kommune.

Danske Gymnasier har lavet en gennemgang af rammerne for anmelde- og underretningspligt i elevsager, som findes på foreningens hjemmeside bag login. Her gennemgås, hvad skolerne skal være opmærksomme på i denne vurdering og lavet dette forslag til et sagsforløb, som skolerne kan følge, hvis en svær elevsag måtte opstå.

Forslag til sagsforløb:

1. Gør notat af anmeldelsen og gå i dialog med de berørte elever og forældre, hvis eleverne er under 18 år.
2. Undersøg relevante hjemler i jeres lokale studie- og ordensregler. Overvej i den forbindelse om midlertidig hjemsendelse er relevant.
3. Søg i tvivlstilfælde rådgivning hos politiet om, hvorvidt episoden skal anmeldes. Undersøg i den forbindelse om skolen ved sin egen behandling efter studie- og ordensreglerne skal tage hensyn til politiets efterforskning. Se nærmere vejledning nedenfor under "Inddragelse af politi".
4. Gå i dialog med kommunen vedrørende underretning, hvis en eller samtlige berørte elever er under 18 år. Se nærmere vejledning nedenfor under "Underretningspligt til kommunen".
5. Underret de berørte elever - og forældre, hvis eleverne er under 18 år - om efterfølgende sagsskridt i forhold til eventuel politianmeldelse og kontakt til kommunen om eventuel underretning.
6. Foretag politianmeldelse samt underretning, hvis relevant.
7. Påse at sagsbehandling følger forvaltningsloven, herunder partshøring mv. Husk notatpligt.

Antimobbestrategi

Skolen skal yderligere være opmærksom på, at den krænkende adfærd i visse tilfælde kan opleves som mobning, f.eks. ved digital deling af krænkende materialer. I givet fald skal skolen sideløbende håndtere sagen i henhold til skolens antimobbestrategi.

Yderligere hjælp og vejledning

Yderligere hjælp og vejledning kan søges hos Sex & Samfund, Dansk Center for Undervisningsmiljø samt Børns Vilkår. Danske Gymnasiers sekretariat står også til rådighed for sparring.

Danske Gymnasier, 15. maj 2023

